

PROGRAM POLITYKI ZDROWOTNEJ

PROGRAM BADAŃ PRZESIEWOWYCH SŁUCHU DLA UCZNIÓW KLAS I SZKÓŁ PODSTAWOWYCH ZLOKALIZOWANYCH NA TERENIE MIASTA BĘDZINA NA LATA 2025 - 2027

SPIS TREŚCI

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PROJEKCIE.....	3
2. OPIS PROBLEMU ZDROWOTNEGO I UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU POLITYKI ZDROWOTNEJ.....	3
2.1 Problem zdrowotny.....	3
2.2 Objawy wskazujące na obecność zaburzeń słuchu u dzieci.....	4
2.3 Epidemiologia ww. problemu zdrowotnego.....	5
2.4 Obecne postępowanie w danym zakresie.....	6
3. CELE PROGRAMU POLITYKI ZDROWOTNEJ I MIERNIKI EFEKTYWNOŚCI JEGO REALIZACJI.....	7
3.1 Cel główny.....	7
3.2 Cel szczegółowy.....	7
3.3 Mierniki efektywności programu.....	7
3.4 Oczekiwane rezultaty.....	7
3.5 Charakterystyka populacji programu polityki zdrowotnej.....	8
3.6 Tryb zapraszania do programu.....	9
4. ORGANIZACJA PROGRAMU POLITYKI ZDROWOTNEJ.....	9
4.1 Etapy realizacji programu.....	9
4.2 Planowane interwencje.....	10
4.3 Kryteria kwalifikacji uczestników programu.....	11
4.4 Sposób powiązania działań programu ze świadczeniami zdrowotnymi finansowanymi ze środków publicznych.....	11
4.5 Sposób zakończenia udziału w programie i możliwość kontynuacji otrzymywania świadczeń zdrowotnych, jeżeli istnieją wskazania.....	12
5. WARUNKI REALIZACJI PROGRAMU POLITYKI ZDROWOTNEJ DOTYCZĄCE PERSONELU, WYPOSAŻENIA I WARUNKÓW LOKALOWYCH.....	13
6. MONITORING I EWALUACJA.....	14
7. BUDŻET PROGRAMU POLITYKI ZDROWOTNEJ.....	15
7.1 Szacunkowe koszty jednostkowe.....	15
7.2 Planowane koszty całkowite.....	15
7.3 Źródła finansowania.....	16
8. ZAŁĄCZNIKI - wzory dokumentów do wykorzystania przez realizatora.....	17
9. LITERATURA.....	23

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PROJEKCIE

Tytuł projektu programu	Program badań przesiewowych słuchu dla uczniów klas I szkół podstawowych zlokalizowanych na terenie miasta Będzina na lata 2025 - 2027
Jednostka terytorialna	Wydział Polityki Społecznej i Działalności Gospodarczej Urząd Miejski w Będzinie ul. 11 Listopada 20 42-500 Będzin
Planowany termin realizacji programu	Lata 2025-2027
Podstawa prawna	art. 48 ust.1 z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz. U. 2024 r. poz. 146).
Pozytywna opinia AOTMiT	nr 47/2024 z dn. 16 lipca 2024

2. OPIS PROBLEMU ZDROWOTNEGO I UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU POLITYKI ZDROWOTNEJ

2.1 Problem zdrowotny

Wady słuchu to różne zaburzenia funkcji ucha i zmysłu słuchu, które upośledzają zdolność słyszenia. Wada może polegać na uszkodzeniu odbierania dźwięków z otoczenia lub zaburzeniu przewodzenia dźwięków do mózgu. Najczęściej występują wady słuchu mieszane. Stopień uszkodzenia słuchu może być od lekkiego niedosłuchu po całkowitą głuchotę.

W populacji dzieci i młodzieży ubytki słuchu mają różny charakter zależny od przyczyn powstawania. Najczęściej są to infekcje górnych dróg oddechowych prowadzące do stanów zapalnych ucha środkowego. W warunkach prawidłowych w jamie bębenkowej oprócz struktur anatomicznych znajduje się powietrze, natomiast w czasie choroby gromadzi się płyn. Przewlekłe wysiękowe zapalenie ucha środkowego, jeżeli jest nieleczone może prowadzić do trwałego niedosłuchu. Innym czynnikiem powodującym niedosłuch może być hałas pochodzący z różnych źródeł. W niektórych przypadkach są to wady wrodzone powstałe w wyniku nieprawidłowego rozwoju w życiu płodowym lub dziedziczenie.

Światowa Organizacja Zdrowia szacuje, że ok. 60 % utraty słuchu wynika z przyczyn, którym można było zapobiec w dzieciństwie.

Problemy ze słuchem dzieci w wieku szkolnym to coraz powszechniejszy problem. Dzieci, które niedosłyszą proszą o powtarzanie wypowiedzi, mówią przez nos lub zbyt głośno, nie odpowiadają na zadawane pytania. Zasób ich słownictwa jest ograniczony, wypowiedzi proste, mało komunikatywne, często niepoprawne a wymowa niewyraźna. Mają problem z przyswajaniem wiedzy w szkole. Zaburzenia słuchu negatywnie wpływają również na zachowanie dziecka i jego ogólny rozwój. Niedosłuch powoduje problemy z koncentracją, adaptacją do środowiska, komunikowaniem się, nierzadko też można zaobserwować u dziecka agresję lub wycofanie.

Aby uniknąć braków i deficytów, które narastają z każdym dniem funkcjonowania bez poprawnej diagnozy i ewentualnej opieki terapeutycznej należy wykluczyć wady, które powodują te deficyty. Wczesne rozpoznawanie wad i zaburzeń słuchu zapobiega ich pogłębieniu się, a jednocześnie zwiększa szansę na całkowite wyleczenie.

2.2 Objawy wskazujące na obecność zaburzeń słuchu u dzieci

Problem ze słuchem może pojawić się u dziecka w każdym wieku nagle lub stopniowo, pozostając w wielu przypadkach niezauważony. Tymczasem typowe symptomy wskazujące na możliwość występowania zaburzeń słuchu są łatwe do wychwycenia. Według Instytutu Fizjologii i Patologii Słuchu są to między innymi:

- opóźnienie rozwoju mowy lub ograniczony zasób językowy,
- trudności ze zrozumieniem tekstu czytanego i nieprecyzyjne wypowiadanie słów,
- niewyraźna mowa, gubienie początków lub końcówek wyrazów,
- rozkojarzenie, problemy z koncentracją uwagi, rozglądanie się po klasie w czasie gdy inni wykonują polecenia nauczyciela,
- opóźnione reagowanie lub brak odpowiedzi na zawołanie,
- częste prośby o powtórzenie, dopytywanie się „co?”, trudności ze zrozumieniem pytania,
- częste nieprzygotowanie do lekcji z powodu niezapisania przez dziecko tematu pracy domowej,
- siadanie zbyt blisko telewizora lub manipulowanie ustawieniem głośności,
- głośne mówienie w cichym otoczeniu,
- gorsze wyniki w nauce,
- słyszenie dźwięków, których nie słyszą inni (szumy, piski, gwizdy, dzwonienie),
- dysleksja, dysgrafia,
- zawroty głowy, zaburzenia równowagi.

2.3 Epidemiologia ww. problemu zdrowotnego

Zgodnie z dostępnymi badaniami epidemiologicznymi co trzeci Polak ma problemy ze słuchem. W Polsce zaburzenia słuchu ma 1-2/1000 niemowląt, **około 20% dzieci i młodzieży szkolnej**, a także 75% seniorów. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), do 2050 r. prawie 2,5 miliarda ludzi - czyli 1 na 4 osoby - będzie żyć z pewnym stopniem ubytku słuchu.

Badania przesiewowe prowadzone przez Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu wykazały, że 20% dzieci i młodzieży w wieku szkolnym ma różnego rodzaju problemy ze słuchem, a 60% rodziców dzieci, u których wykryto zaburzenia słuchu, nie miało świadomości istnienia problemu. W grupie dzieci z nieprawidłowym wynikiem badania przesiewowego, słabe i bardzo słabe wyniki w nauce ma dwukrotnie więcej dzieci niż w grupie dzieci z wynikiem prawidłowym. Nadmienić należy, że co czwarte dziecko, które miało nieprawidłowy wynik badania audiometrycznego, chorowało w przeszłości na zapalenie ucha.

Częstość występowania wad słuchu jest ściśle powiązana z etiologią niedosłuchów. Wady słuchu związane z przyczynami prenatalnymi, tj. np. różyczka, opryszczka, toksyczne nałogi matki, itp. stanowią ok 50% wszystkich przypadków uszkodzenia słuchu.

W 2022 roku, według danych Ministerstwa Zdrowia, 108,4 tys. ludności w Polsce było hospitalizowanych z rozpoznaniem zasadniczym choroby ucha i wyrostka sutkowatego, w tym 47,4 tys. to dzieci w grupie wiekowej 0-17 lat. W województwie śląskim liczby te wynosiły odpowiednio 12,9 tys. ogółem, z czego dzieci w wieku do lat 17 – 6,8 tys.

Według map potrzeb zdrowotnych w 2022 roku udzielono 1.968.204 świadczeń zdrowotnych z rozpoznaniem choroby ucha i wyrostka sutkowatego, z czego 237.878 świadczeń dotyczyło województwa śląskiego.

Ilość świadczeń zdrowotnych w województwie śląskim - z rozpoznaniem chorób ucha i wyrostka sutkowatego*										
woj. śląskie	wiek									
	0-6	7-18	19-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	pow.90
ilość	62133	36280	16963	21056	20354	19261	27319	21968	11264	1280
%	2,30	1,98	1,30	1,18	0,93	0,78	0,74	0,74	0,72	0,54

Źródło: Ministerstwo Zdrowia, Mapa potrzeb zdrowotnych w zakresie chorób ucha i wyrostka sutkowatego,

<https://basiw.mz.gov.pl/mapy-informacje/mapa-2022-2026/analizy/podstawowa-opieka-zdrowotna/>

Analizując powyższą tabelę można stwierdzić, że zapadalność na choroby ucha i wyrostka sutkowego w województwie śląskim jest najwyższa u osób w wieku poniżej 18 lat.

W skali kraju w 2022 roku na oddziale otorynolaryngologicznym dla dzieci liczba hospitalizacji wyniosła 34.275 ogółem, przyjęto 30.781 pacjentów.

Największą ilość hospitalizacji w przedziale wiekowym do 18 roku życia odnotowano w województwie mazowieckim (7 817). Województwo śląskie pod tym względem znajduje się na drugim miejscu.

	Obszar	Liczba pacjentów	Liczba hospitalizacji
	Polska	30 781	34 275
1.	mazowieckie	6 977	7 817
2.	śląskie	6 422	6 968
3.	łódzkie	3 297	3 757
4.	wielkopolskie	2 956	3 533
5.	podlaskie	2 782	2 922

Źródło: Ministerstwo Zdrowia, Mapa potrzeb zdrowotnych w zakresie chorób ucha i wyrostka sutkowego

W związku z powyższym przesiewowe badania słuchu w klasach pierwszych szkół podstawowych mają duże znaczenie dla przyszłości dzieci. Jak pokazują badania kliniczne wczesne wykrycie zaburzeń słuchu u dzieci umożliwia efektywne wdrożenie odpowiednich działań leczniczych, rehabilitacyjnych oraz profilaktycznych, które prowadzą do złagodzenia lub usunięcia różnego rodzaju zaburzeń i dysfunkcji, a tym samym do stworzenia wszystkim dzieciom równych szans edukacyjnych.

2.4 Obecne postępowanie w danym zakresie

Pomimo, iż audiometria tonalna jest świadczeniem gwarantowanym obecnie w ramach koszyka świadczeń nie funkcjonuje ono jako badanie przesiewowe w kierunku wad słuchu w populacji pediatrycznej, które skierowane byłyby do całej populacji docelowej, zatem przedmiotowy program stanowi uzupełnienie świadczeń w tym zakresie.

3. CELE PROGRAMU POLITYKI ZDROWOTNEJ I MIERNIKI EFEKTYWNOŚCI JEGO REALIZACJI

3.1 Cel główny

Głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności wczesnego wykrywania zaburzeń słuchu u wszystkich niezdiagnozowanych wcześniej dzieci, biorących udział w programie, poprzez wykonanie badań przesiewowych u minimum 80% dzieci uczęszczających do klas pierwszych szkół podstawowych zlokalizowanych na terenie miasta Będzin w latach 2025-2027¹.

3.2 Cel szczegółowy

1. Uzyskanie lub utrzymanie wysokiego² poziomu wiedzy rodziców/opiekunów prawnych i pracowników oświaty na temat przesiewowego badania słuchu oraz występowania wad słuchu u dzieci na skutek zaplanowanych w programie działań edukacyjnych.

3.3 Mierniki efektywności programu

1. liczba wykrytych wad słuchu u uczniów klas I szkoły podstawowej, uczestniczących w programie w latach jego realizacji,
2. odsetek odbiorców akcji edukacyjnej, u których w post-teście odnotowano wysoki poziom wiedzy, względem wszystkich świadczeniobiorców, którzy wypełnili pre-test.

3.4 Oczekiwane rezultaty

- zminimalizowanie konsekwencji wykrytych zaburzeń słuchowych poprzez odpowiednie działania diagnostyczne, lecznicze i terapeutyczne,
- zwiększenie wykrywalności zaburzeń słuchowych u dzieci poprzez upowszechnienie wykonywania przesiewowych badań słuchu,
- zwiększenie wiedzy dotyczącej ochrony narządu słuchu,
- poprawa jakości życia dzieci, u których skorygowano wady i schorzenia narządu słuchu.

---

1 W latach 2017-2019 średni współczynnik zgłaszalności do badania w Będzinie wyniósł 82%.

2 Wysoki poziom wiedzy rozumiany jest jako min. 75% poprawnych odpowiedzi.

3.5 Charakterystyka populacji programu polityki zdrowotnej

Na terenie miasta Będzin, na dzień 31.12.2023 roku, zameldowanych jest 49 018* osób
(dane otrzymane z Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Będzinie na dzień 31.12.2023 r.)

Program badań przesiewowych zakłada przebadanie 1470 dzieci, uczniów klas pierwszych szkół podstawowych znajdujących się na terytorium miasta Będzin. Obecnie na terenie miasta znajduje się 10 szkół podstawowych.

W roku szkolnym 2024/2025 szacowana liczba dzieci uczęszczających do klasy I wyniesie 519*

- w roku szkolnym 2025/2026 – 493* dzieci

- w roku szkolnym 2026/2027 – 458* dzieci

(*dane otrzymane z Wydziału Oświaty Urzędu Miejskiego w Będzinie na dzień 11.03.2024r.)

Badaniem przesiewowym objęte zostaną wszystkie dzieci, spełniające kryteria włączenia, których rodzice lub opiekunowie prawni wyrażą zgodę w formie pisemnej na przeprowadzenie badań.

Organizator programu corocznie oszacuje liczebność populacji dzieci z klas pierwszych oraz wysokość środków finansowych niezbędnych do zrealizowania programu.

Dzieci te nie mogą posiadać stwierdzonej wady i ubytku słuchu oraz nie mogą być objęte leczeniem specjalistycznym w zakresie wad i ubytków słuchu (pisemne oświadczenie rodzica). Warunkiem uczestnictwa w programie będzie pisemne wyrażenie zgody przez rodziców /opiekunów prawnych. Dzieci zgłaszające się na badania powinny być zdrowe, gdyż np. infekcja czy przeziębienie może zakłócić i zniekształcić wynik badania.

Kampania edukacyjno-informacyjna skierowana będzie do całej populacji rodziców/opiekunów dzieci zakwalifikowanych do programu co stanowi łącznie około 1470 osób (1 dziecko-1 rodzic) w ciągu 3 lat realizacji Programu. Zaproszenie otrzymają również pedagodzy i wychowawcy klas pierwszych.

3.6 Tryb zapraszania do programu

Zaproszenie do Programu nastąpi poprzez działania promująco - motywujące do aktywnego udziału w programie przez Organizatora i Realizatora programu.

Organizator programu - Urząd Miejski w Będzinie:

- informacja o programie na stronie internetowej www.bedzin.pl,
- artykuł w gazecie Aktualności Będzińskie.

Realizator programu - podmiot wyłoniony w drodze konkursu:

- przeprowadzenie kampanii promocyjnej na terenie szkół wśród rodziców dzieci objętych programem, informacja wysłana bezpośrednio do rodziców poprzez dziennik elektroniczny.

4. ORGANIZACJA PROGRAMU POLITYKI ZDROWOTNEJ

4.1 Etapy realizacji programu

1. Opracowanie programu polityki zdrowotnej ze szczególnym uwzględnieniem art. 48a ust. 2 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowej ze środków publicznych oraz treści rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 grudnia 2017 r. wydanego na podstawie art. 48a ust. 16 ustawy.
2. Zaopiniowanie programu przez Agencję Oceny Technologii Medycznej i Taryfikacji (AOTMiT).
3. Zaopiniowanie programu przez Wojewodę Śląskiego.
4. Przeprowadzenie konsultacji społecznych.
5. Przyjęcie Uchwały Rady Miejskiej Będzina w sprawie realizacji programu.
6. Wybór Realizatora programu w drodze konkursu.
7. Kampania promocyjna programu przeprowadzona przez Organizatora i Realizatora programu.
8. Kampania edukacyjno-informacyjna przeprowadzona przez Realizatora, skierowana do rodziców i pracowników oświaty.
9. Przeprowadzenie przez Realizatora testów (pre-testu oraz post-test) oceniających poziom wiedzy wśród nauczycieli i rodziców/opiekunów prawnych uczestniczących w działaniach edukacyjnych wraz z analizą wyników.
10. Uzyskanie pisemnej zgody rodziców/opiekunów prawnych dzieci na wykonanie badania.
11. Przeprowadzenie badań przesiewowych słuchu na terenie będzińskich szkół podstawowych.
12. Wykonanie powtórnego badania tego samego dnia u dzieci z niezadowalającym wynikiem badania początkowego (na poziomie 20 dB) - może to wpłynąć na ograniczenie skierowań z powodu przypadków fałszywie dodatnich.
13. Przygotowanie informacji dla rodziców o wynikach badań słuchu oraz na temat dalszego

postępowania w przypadku wykrycia zaburzeń słuchu.

14. Umożliwienie wypełnienia ankiety satysfakcji przez nauczycieli i rodziców/opiekunów prawnych uczestniczących w programie wraz z analizą wyników przez Realizatora.
15. Bieżące zbieranie danych dot. realizowanych działań, umożliwiających monitorowanie programu i jego późniejszą ewaluację.
16. Zakończenie realizacji PPZ.
17. Rozliczenie finansowe PPZ.
18. Ewaluacja programu, opracowanie raportu końcowego z realizacji PPZ i przesłanie go do AOTMiT w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia realizacji programu polityki zdrowotnej oraz udostępnienie raportu końcowego w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta w Będzinie³.

4.2 Planowane interwencje

Planowane interwencje to:

- 1 **Akcja edukacyjno-informacyjna** skierowana do rodziców/opiekunów prawnych dzieci objętych Programem, zorganizowana na terenie szkół podstawowych lub on-line (wersja elektroniczna), podczas której zostaną poruszone kwestie dotyczące realizacji przesiewowego badania słuchu i jego celu, prawdopodobieństwa wystąpienia ubytku słuchu u dzieci oraz, w przypadku takiej potrzeby, realizacji dalszych badań, a także skierowana do nauczycieli i rodziców, mająca na celu zwrócenie szczególnej uwagi na zachowania mogące świadczyć o problemach ze słuchem (np. prośby o powtarzanie treści, odwracanie głowy bokiem w kierunku mówiącego itd.). Materiały informacyjne zostaną przekazane na spotkaniach i/lub drogą elektroniczną.

- 2 **Badanie przesiewowe w kierunku wykrycia wad słuchu.**

Badanie słuchu obejmuje: otoskopię uszu oraz badanie słuchu metodą audiometrii tonalnej dla obydwu uszu dla tonów o częstotliwości: 1000, 2000 i 4000 Hz przy 20 dB.

Rodzice lub opiekunowie dziecka, poddanego badaniu przesiewowemu otrzymają powiadomienie o wynikach uzyskanych przez dziecko. Jeżeli którykolwiek z wyników testów wskaże na potencjalny problem rodzice/opiekunowie zostaną poinformowani o konieczności zgłoszenia się do lekarza pierwszego kontaktu, laryngologa bądź audiologa.

---

3 Art 48a, ust. 15 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

4.3 Kryteria kwalifikacji uczestników programu

Kryteria kwalifikacji:

- uczniowie klas pierwszych szkół podstawowych, zlokalizowanych na terenie miasta Będzina,
- pisemna zgoda rodziców/opiekunów prawnych dziecka na przeprowadzenie badania (załącznik nr 1),
- w przypadku działań edukacyjnych kryterium włączenia to pozostawanie rodzicem/opiekunem prawnym lub nauczycielem uczniów podlegających badaniom przesiewowym.

Kryteria wykluczenia:

- brak pisemnej zgody rodzica/opiekuna prawnego,
- pisemna rezygnacja rodzica/opiekuna prawnego z udziału w programie,
- zdiagnozowane zaburzenia słuchu,
- pozostawanie dziecka pod opieką poradni laryngologicznej/audiologicznej.

O spełnieniu kryteriów decyduje osoba wykonująca badanie bezpośrednio przed jego wykonaniem na podstawie otrzymanych oświadczeń.

4.4 Sposób powiązania działań programu ze świadczeniami zdrowotnymi finansowanymi ze środków publicznych

Realizacja programu badań przesiewowych słuchu przyczyni się do wykrycia nieprawidłowości związanych ze słuchem dzieci – uczniów klas pierwszych szkół podstawowych i umożliwi podjęcie dalszych działań diagnostycznych, leczniczych czy terapeutycznych w ramach świadczeń finansowanych ze środków publicznych. Każdy opiekun dziecka, u którego wykryto w czasie badania przesiewowego dysfunkcje słuchowe zostanie pisemnie poinformowany o dalszych możliwościach leczenia dziecka.

W ramach akcji edukacyjnej przekazane będą informacje z zakresu edukacji zdrowotnej z zakresu profilaktyki wad słuchu. Następnie rodzice/opiekunowie prawni i nauczyciele będą mieli możliwość wypełnienia ankiety satysfakcji uczestnika programu (załącznik nr 2).

4.5 Sposób zakończenia udziału w programie i możliwość kontynuacji otrzymywania świadczeń zdrowotnych, jeżeli istnieją wskazania

Pełne uczestnictwo w programie polega na:

- udziale pracowników szkół i rodziców w akcji informacyjno – edukacyjnej,
- uzyskaniu zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka na wykonanie przesiewowego badania słuchu,
- udziale dziecka w badaniu,
- uzyskaniu informacji przez rodzica/opiekuna prawnego dziecka, u którego wykryto nieprawidłowości o dalszych możliwościach postępowania diagnostycznego, leczniczego, terapeutycznego.

Zakończenie udziału w programie jest możliwe na każdym etapie programu na podstawie pisemnej rezygnacji rodzica/opiekuna prawnego dziecka.

5. WARUNKI REALIZACJI PROGRAMU POLITYKI ZDROWOTNEJ DOTYCZĄCE PERSONELU, WYPOSAŻENIA I WARUNKÓW LOKALOWYCH

Program badań przesiewowych słuchu będzie realizowany przez podmiot wyłoniony w drodze konkursu ofert. Planowane interwencje to: otoskopia uszu, badanie słuchu audiometrem. Są to procedury bezpieczne i nieinwazyjne. Będą wykonywane za pomocą sprzętu, który jest odpowiedni do prawidłowego wykonania programu oraz przez personel posiadający odpowiednie kwalifikacje, znający zasady działania audiometru, sposób przeprowadzania badania audiometrem, posiadający odpowiednie uprawnienia oraz doświadczenie zawodowe tj.:

- lekarza w jednej z dziedzin: audiologii, laryngologii/otolaryngologii/otorynolaryngologii dziecięcej
- i/lub
- osobę, która posiada niezbędne kwalifikacje do wykonywania badań przesiewowych słuchu
  - pielęgniarkę posiadającą doświadczenie w zakresie wykonywania badań audiometrycznych lub protetyka słuchu posiadającego doświadczenie w pracy lub osoby przeszkolone/posiadające umiejętności w zakresie wykonywania badań słuchu.

Zaleca się aby, realizacja Programu była nadzorowana przez lekarza audiologa. Od 26 marca 2024 roku protetyk słuchu uznawany jest za nowy zawód medyczny.

Aby zapewnić jak najlepszą dostępność do badań Realizator zobowiązuje się do przeprowadzenia badań przesiewowych na terenie szkół podstawowych, w pomieszczeniach spełniających wymogi ogólne, w których można w sposób właściwy i bezpieczny przeprowadzić badania (gabinet pomocy przedlekarskiej, gabinet psychologa szkolnego, itp.). Jednocześnie Realizator musi zapewnić wykonanie badań audiometrycznych w pomieszczeniu odizolowanym od zewnętrznych źródeł hałasu. W sytuacji braku możliwości zorganizowania badań słuchu na terenie szkoły dopuszcza się wyjątkowo zorganizowanie badań słuchu w innym miejscu niż szkoła. Niemniej jednak Realizator powinien dążyć do zapewnienia odpowiednich warunków do wykonywania badania oraz edukacji w warunkach szkolnych.

Badanie przesiewowe zostanie wykonane przy użyciu specjalistycznej aparatury medycznej, będącej w posiadaniu Realizatora, spełniającej wszystkie kryteria dopuszczające do użytku medycznego, potrzebnej do wykonania świadczeń objętych programem. Badanie audiometryczne zostanie wykonane zgodnie z najlepszą wiedzą medyczną w tym zakresie oraz zaleceniami producenta sprzętu.

6. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring będzie się składać z oceny zgłaszalności do programu przy wykorzystaniu następujących wskaźników:

- populacja dzieci kwalifikujących się do programu, zgodnie z przyjętymi kryteriami,
- liczba dzieci, których rodzice/opiekunowie prawni wyrazili zgodę na badanie,
- liczba dzieci, których rodzice/opiekunowie prawni nie wyrazili zgody na badanie,
- liczba/odsetek dzieci, u których wykonano badanie przesiewowe słuchu,
- liczba/odsetek dzieci, u których przeprowadzono powtórne badanie,
- liczba/odsetek dzieci ze stwierdzonymi zaburzeniami słuchowymi,
- liczba odbiorców akcji informacyjno – edukacyjnej (nauczyciele, rodzice/opiekunowie prawni),
- odsetek pozytywnych odpowiedzi w ankiecie dotyczącej satysfakcji rodzica/opiekuna prawnego, nauczyciela uczestniczącego w działaniach edukacyjnych (załącznik nr 2).
- liczba osób, które zrezygnowały z udziału w Programie wraz z podaniem przyczyny.

Ocena zgłaszalności do programu będzie monitorowana na bieżąco. Realizator programu zobowiązany będzie do złożenia sprawozdania podsumowującego po zakończeniu programu.

Ewaluacja Programu rozpocznie się po jego zakończeniu. Ewaluacja opiera się na porównaniu stanu sprzed wprowadzenia działań w ramach programu polityki zdrowotnej i stanu po jego zakończeniu, z wykorzystaniem zdefiniowanych wcześniej mierników efektywności. Wynik ewaluacji zostanie zamieszczony w sprawozdaniu (raporcie końcowym) z realizacji całego PPZ.

W ramach ewaluacji analizie zostanie poddana:

- liczba wykrytych zaburzeń słuchu u dzieci,
- liczba/odsetek dzieci skierowanych do dalszej diagnostyki,
- zmiana w poziomie wiedzy uczestników akcji edukacyjnej (przeprowadzenie pre-testu i post-testu, załącznik nr 3).

Po drugim i trzecim roku realizacji programu w ramach ewaluacji dodatkowym wskaźnikiem będzie liczba wykrytych zaburzeń słuchu w populacji dzieci klas pierwszych w zestawieniu z danymi z lat poprzednich.

7. BUDŻET PROGRAMU POLITYKI ZDROWOTNEJ

7.1 Szacunkowe koszty jednostkowe

Działanie	Liczba	Cena jednostkowa (zł)	Wartość (zł)
Koszty administracyjne			
Ewaluacja i monitorowanie	1	1 000,00	1 000,00
Koszty personelu, koszty wynagrodzeń, koszt dojazdu do szkół na badanie	---	---	1 000,00
Działania informacyjno-promocyjne projektu (np. przygotowanie materiałów promocyjnych i informacyjnych, zakup ogłoszeń prasowych, plakaty, ulotki, gadżety)	---	---	600,00
Koszty merytoryczne			
Koszty przeprowadzenia działań edukacyjnych	1	1 000,00	1 000,00
Koszty przesiewowego badania słuchu	519 os.	45,00	23 350,00
SUMA			26 950,00

Powyższa symulacja jest orientacyjna. W związku z tym, że wybór Realizatora następuje w drodze konkursu, w programie wskazano jedynie szacunkowe koszty jednostkowe poszczególnych interwencji, gdyż wnioskodawca sam będzie określał koszty w taki sposób by były racjonalne i niezbędne do przeprowadzenia badań. Rzeczywiste koszty jednostkowe zostaną określone po rozstrzygnięciu konkursu ofert na wybór realizatora Programu.

7.2 Planowane koszty całkowite

Całkowity szacunkowy koszt programu w latach 2025-2027 szacowany jest na **76 945 zł**, jednak corocznie będzie on weryfikowany przez władze miasta.

Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację programu w pierwszym roku realizacji programu tj. roku szkolnym 2024/2025 wyniesie ok. **26.950 zł** (519* dzieci).

Szacunkowy koszt realizacji programu w latach kolejnych to:

- rok szkolny 2025/2026 (493 dzieci*) - **25.785 zł**,
- rok szkolny 2026/2027 (458 dzieci*) - **24.210 zł**.

* dane otrzymane z Wydziału Oświaty Urzędu Miejskiego w Będzinie na dzień 11.03.2024r.

7.3 Źródła finansowania

Program zostanie sfinansowany z budżetu miasta Będzin.

Miasto Będzin w latach 2025-2027 będzie starało się o dofinansowanie 40% kosztów działań realizowanych w programie przez Śląski Oddział Wojewódzki NFZ.

8. ZAŁĄCZNIKI - wzory dokumentów do wykorzystania przez realizatora

PROGRAM BADAŃ PRZESIEWOWYCH SŁUCHU DLA UCZNIÓW KLAS I SZKÓŁ PODSTAWOWYCH ZLOKALIZOWANYCH NA TERENIE MIASTA BĘDZINA

NA LATA 2025 - 2027 finansowany z budżetu miasta Będzin

Załącznik nr 1

ZGODA NA UDZIAŁ W BADANIU PRZESIEWOWYM SŁUCHU

.....
Imię i nazwisko rodzica/opiekuna prawnego

.....
Imię i nazwisko dziecka

.....
PESEL dziecka

Ja niżej podpisany oświadczam, że:

1. Wyrażam zgodę na uczestnictwo mojego dziecka .....w programie: **„Program badań przesiewowych słuchu dla uczniów klas I szkół podstawowych zlokalizowanych na terenie miasta Będzina na lata 2025 - 2027”** (dalej jako „Program”), mający na celu wczesne wykrycie wad słuchu.
2. Jestem świadoma(y) faktu, że w każdej chwili mogę wycofać zgodę na udział w dalszej jego części bez podania przyczyny.
3. Moje dziecko nie ma stwierdzonej wady i ubytku słuchu i nie jest objęte leczeniem specjalistycznym w tym zakresie finansowanym ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ).
4. Wyrażam zgodę na weryfikację świadczeń z danymi znajdującymi się w zasobach NFZ.
5. Wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych w celu uczestnictwa w Programie w zakresie niezbędnym do realizacji Programu.

Jednocześnie oświadczam, że powyższe dane osobowe są zgodne ze stanem faktycznym i jestem świadomy odpowiedzialności karnej z tytułu podania nieprawdziwych danych.

Będzin, dnia .....

.....
(czytelny podpis rodzica/opiekuna prawnego)

Podanie danych osobowych (imię nazwisko, PESEL) jest obligatoryjne, a nie podanie tych danych uniemożliwia udział w programie.

Objęcie dziecka stałą opieką specjalistyczną w zakresie zaburzeń słuchu finansowaną ze środków NFZ stanowi wyłączenie z badań przesiewowych słuchu w ramach Programu.

KARTA KWALIFIKACYJNA DO PRZEPROWADZENIA BADAŃ PRZESIEWOWYCH SŁUCHU

.....
Imię i nazwisko rodzica/opiekuna prawnego

.....
Imię i nazwisko dziecka

.....
PESEL dziecka

Niniejszym zaświadczam, że pacjenta:

☐ zakwalifikowano do badań przesiewowych

☐ nie zakwalifikowano do badań przesiewowych z uwagi na niespełnienie kryteriów kwalifikacji

.....
Data, pieczęć i podpis

Badania przesiewowe	Data	Wynik
1. Otoskopia uszu		
2. Badanie słuchu metodą audiometrii tonalnej		
3. Powtórne badanie słuchu metodą audiometrii tonalnej		
4. Skierowano do dalszej diagnostyki poza Program	☐ tak ☐ nie	
5. Data zakończenia udziału w Programie wraz z podaniem powodu		

.....
Data, pieczęć i podpis

ANKIETA

dotycząca satysfakcji rodzica/opiekuna prawnego, nauczyciela uczestniczącego w działaniach edukacyjnych

Szanowni Państwo,

mając na celu zapewnienie wysokiej jakości świadczonych usług w programie, pragniemy poznać Państwa opinię w tym zakresie. Uprzejmie prosimy o wypełnienie niniejszej, anonimowej ankiety. Dzięki uzyskanym od Państwa informacjom będziemy mogli ulepszać realizowany program, co przyczyni się do doskonalenia i modyfikacji działań.

1. Z jakiego źródła uzyskał/a Pan/Pani informację na temat Programu?

☐ ze szkoły

☐ od dziecka

☐ od znajomych

☐ z prasy

☐ ze strony internetowej (jakiej?).....

☐ z innego źródła (jakiego?).....

2. Czy został/a Pan/i zaproszony/a na spotkanie edukacyjne?

☐ TAK

☐ NIE

3. Czy spotkanie edukacyjne rozpoczęło się punktualnie?

☐ TAK

☐ NIE

4. Czy spotkanie edukacyjne było przeprowadzone w sposób profesjonalny i interesujący?

☐ TAK

☐ NIE

5. Czy prowadzący spotkanie odpowiadał na pytania i udzielał dodatkowych wyjaśnień?
- ☐ ZDECYDOWANIE TAK
- ☐ RACZEJ TAK
- ☐ RACZEJ NIE
- ☐ ZDECYDOWANIE NIE
6. Proszę zaznaczyć, które z niżej wymienionych tematów były omówione podczas spotkania:
- ☐ cel przeprowadzenia badania
- ☐ sposób przeprowadzenia badania
- ☐ informacja o Realizatorze zadania
- ☐ sposób przekazania informacji zwrotnej do rodziców
- ☐ sposób rezygnacji z uczestnictwa badania
- ☐ objawy wskazujące na obecność zaburzeń słuchu u dzieci
- ☐ przyczyny zaburzeń słuchu
- ☐ informacja o dalszej diagnostyce w przypadku wykrycia zaburzeń słuchu
7. Czy uzyskał/a Pan/i wszystkie niezbędne informacje na temat sposobu przeprowadzenia badań przesiewowych
- ☐ TAK
- ☐ NIE
8. Czy został/a Pan/i poinformowany/a o sposobie uzyskania opinii dotyczącej wyniku badania?
- ☐ TAK
- ☐ NIE
9. Czy wprowadziłaby/łby Pani/Pan jakiegóż zmiany w organizacji programu? Jeśli tak to jakie?
- .....
- .....

Dziękujemy za wypełnienie ankiety!

TEST WIEDZY

pre-test/post-test

1. Czy zna Pan/i określenie "otoskopia uszu"?

☐ TAK, oznacza .....

☐ NIE

2. Czy zna Pan/i określenie "audiometria tonalna"?

☐ TAK, oznacza .....

☐ NIE

3. Które Pana/i zdaniem natężenie hałasu jest szkodliwe dla zdrowia?

☐ poniżej 35 dB

☐ 35 - 70 dB

☐ 70 - 85 dB

☐ 85 - 130 dB

☐ powyżej 130 dB

☐ nie wiem

4. Proszę zaznaczyć co wg Pana/i może świadczyć o pogorszeniu słuchu u dziecka?

☐ opóźnienie rozwoju mowy lub ograniczony zasób językowy

☐ trudności ze zrozumieniem tekstu czytanego i nieprecyzyjne wypowiedzanie słów

☐ niewyraźna mowa, gubienie początków lub końcówek wyrazów

☐ rozkojarzenie, problemy z koncentracją uwagi

☐ opóźnione reagowanie lub brak odpowiedzi na zawołanie

☐ dopytywanie się „co?”

☐ trudności ze zrozumieniem pytania

☐ siadanie zbyt blisko telewizora lub manipulowanie ustawieniem głośności

☐ głośne mówienie w cichym otoczeniu

☐ gorsze wyniki w nauce

☐ słyszenie dźwięków, których nie słyszą inni (szumy, piski, gwizdy, dzwonienie)

☐ dysleksja, dysgrafia

☐ zaburzenia równowagi

☐ nie wiem

5. Proszę zaznaczyć co może być przyczyną ubytków słuchu?

- ☐ przebywanie w pomieszczeniach gdzie jest głośno
- ☐ choroby przekazywane dziecku w czasie ciąży (różyczka, opryszczka, toksyczne nałogi matki)
- ☐ niska waga urodzeniowa dziecka
- ☐ głośna muzyka
- ☐ infekcje górnych dróg oddechowych
- ☐ zapalenie ucha środkowego
- ☐ patologia ucha zewnętrznego
- ☐ czyszczenie uszów patyczkami
- ☐ urazy mechaniczne
- ☐ nie wiem

6. Czy Pan/i rozróżnia nabyte i wrodzone przyczyny upośledzenia słuchu?

- ☐ TAK
- ☐ NIE

7. Czy Pana/i zdaniem zaburzenia słuchu można leczyć?

- ☐ TAK
- ☐ NIE

Dziękujemy za wypełnienie ankiety!

9. LITERATURA

1. Informator o słuchu – Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu.
2. XLII Krajowa Konferencja Naukowo – Szkoleniowa „Problemy otolaryngologii dziecięcej w codziennej praktyce” 3-5 listopada 2019r., Kajetany.
3. Informacje prasowe z Europejskiego Konsensusu Naukowego w Warszawie „Badania przesiewowe słuchu, wzroku i mowy u dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym”.
4. www.nfz.pl "Profilaktyka słuchu - Zagrożenie hałasem".
5. Bucko-Cichocka Ł., Dąbrowski J., Werda E.: "Znaczenie wczesnego wykrywania wad słuchu", Białystok 2007.
6. Narodowy Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu, "Badania przesiewowe słuchu i głosu u dzieci w wieku 7 lat z terenów wiejskich i małych miast województw Polski wschodniej", materiały prasowe, Warszawa 2008.
7. Mapy potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026.